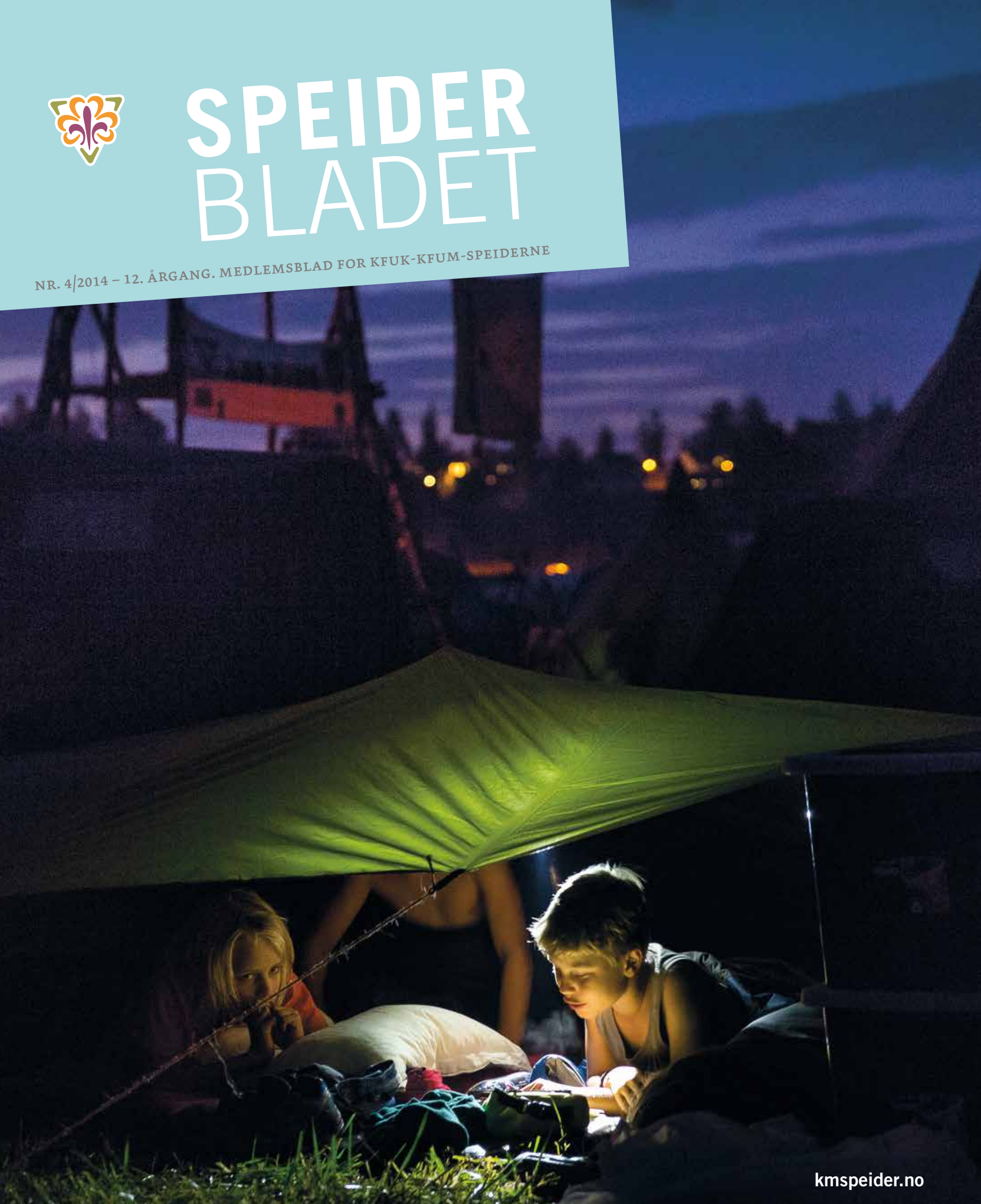

SPEIDER BLADET

NR. 4/2014 – 12. ÅRGANG. MEDLEMSBLAD FOR KFUK-KFUM-SPEIDERNE

Hvem er din friluftshelt?

HAR DU EN FRILUFTSHELT? En du ser opp til, og kanskje beundrer på grunn av det han eller hun gjør? Jeg synes det er et vanskelig spørsmål. Må min friluftshelt ha gjort noe stort? Krysset et land, gått til en pol eller seilt over de syv hav? Hmm, dette må jeg tenke litt på.

PÅ WIKIPEDIA STÅR DET at en helt er en særdeles beundringsverdig person. Personen må ha utført en stor dåd og vunnet heder og ære. Det er kanskje ikke helt den definisjonen vi bruker til hverdags når vi snakker om helter i dag. Nå bruker vi ofte ordet om noen vi ser opp til, et idol eller forbilde.

JEG SPURTE NOEN VENNER hvem som er deres friluftshelt. Noen måtte tenke både lenge og vel før de klarte å svare. Til slutt valgte de Lars Monsen. Jeg spurte hva som gjorde han til en friluftshelt. – Lars Monsen er en friluftshelt fordi han gjør ting mer for opplevelsen, enn for å lykkes. Det syns jeg var et godt svar.

EN ANNEN FORTALTE om sin friluftshelt, bestefaren. Som lærte ham å bruke naturen, tok ham med på tur og trakk opp skisporene for ham. En ting hadde alle svarene til felles. En friluftshelt er en som inspirer til å oppleve naturen, en som motiverer andre til å komme seg ut på tur.

BÅDE AMUNDSEN OG NANSEN er folk jeg ser opp til. Som virkelig har gjort noe jeg syns er stort! Og jeg er også veldig fan av en seiler som heter Ragnar Kvam Jr. Men de klatrer ikke helt til topps på min helteliste.

MIN FRILUFTSHELT ER min farmor. Som hver eneste dag, selv om hun har passert nitti år, fremdeles går på tur. Rundt vannet, til utsiktspunktet med tårnet eller opp i skogen. Som bruker naturen i byen hun bor i. Det syns jeg er inspirerende.

I FRILUFTSLIVETS ÅR 2015 kan du bli en friluftshelt. Det kan du lese mer om på side 4 og 5. Ta merket, inspirer andre, bli en friluftshelt du også. Nå er det din tur!

SPEIDERHILSEN
Ragnhild

SPEIDERBLADET

Nr. 4/2014

12. årgang
Medlemsblad for
Norges KFUK-KFUM-speidere

REDAKTØR: Ragnhild Erevik Fosse
ragnhild@kmspeider.no

REDAKSJONSKOMITÉ: Ragnhild Erevik Fosse, Maria Gran, Kaja Marie Leversund, Mari Tanke Andersen, Svein Olav Ekvik

UTGIVER:

Norges KFUK-KFUM-speidere
Postboks 6810 St. Olavs plass
0130 OSLO
Besøksadresse: Grubbegata 4, Oslo
Tlf: 22 99 15 50
post@kmspeider.no
kmspeider.no
facebook.com/kmspeider
ORG.NR: 971.274.018
BANKGIRO: 3000.16.88487

LANDSSJEF: Anders Østeby
GENERALSEKRETÆR: Heidi Furustøl
LAYOUT: Helene Moe Slinning
TRYKK: 07 Gruppen AS
FORSIDEFOTO: Geir Anders Rybakken Ørslien
OPPLAG: 10700

Speiderbladet er trykket
på miljøvennlig papir

2 **LEDER: HVEM ER DIN FRILUFTSHELT?**

FRILUFTSLIVETS ÅR 2015:
BLI FRILUFTSHELT!

4

6 **SPEIDERGLIMT:
#KMSPEIDER**

ANDAKT: Å LIGGE I SOVEPOSE

7

8 **TETT PÅ BIBELTIME -
UTFORDRINGEN**

LITEN, MENT TØFF

10

Lag julepynt av mose

12 **Haikeliga 2015:
MANGE NYHETER**

PEFFENS HJØRNE:

LEK OG LÆR

14

16 **NYE MERKER:
ORIENTERING**

STRIKKEOPPSKRIFT:
SPEIDERVOTTER

18

20 **TRÅKK:**

På tur med Eidsvågspeiderne

GLOBALAKSJONEN:

Innsamlingsglede

21

22 **OPPSLAGSTAVLA**

STORT OG SMÅTT FRÅ KFUK-KFUM-SPEIDARVERDA

BAK BRØD

PÅ BÅL

24

26 **ARRANGEMENTER**

Arrangementer og opplevelser du kan være med på

BLI FRILUFTSHELT!

**2015 er friluftslivets år,
og du får muligheten til å bli
friluftshelt.**

TEKST > Martin Enstad //

FRILUFTSLIVETS ÅR arrangeres for tredje gang, og er en nasjonal satsning som er vedtatt av regjeringen. Gjennom hele året vil Norges befolkning få mange tilbud om nye og spennende friluftsopplevelser.

DU SOM ER KFUK-KFUM-speider får mulighet til å skaffe deg utmerkelsen *friluftshelt*. Utmerkelsen deles kun ut i 2015, og det er lenge til neste mulighet dukker opp. Er du klar for heltelivet?

HVA MÅ DU GJØRE FOR Å BLI FRILUFTSHELT?

For å bli friluftshelt skal du gjøre fem aktiviteter i Friluftshelt-programmet. Programmet består av mange aktiviteter som er delt i tre kategorier: turer, merker og uteaktiviteter.

For å bli friluftshelt må du gjennomføre minst fem aktiviteter og minst én i hver kategori. For en fullstendig oversikt over alle aktivitetene kan du spørre lederen din, eller laste ned en oversikt på kmspeider.no/lederforum. Det finnes mange aktiviteter å velge mellom, men her er noen forslag til hvordan oppdagere, stifinnere og vandrere kan bli friluftshelter. Det finnes også krav for familiespeidere og rovere.

I FYR OG FLAMME: Å lære å tenne bål er et av kravene oppdagerne kan gjennomføre for å bli friluftshelter.
Foto: Atle Aas

SKILEK: Bruker stifinnertroppen et møte til å lage ulike skihopp, har dere gjennomført et av kravene til Friluftshelt. Foto: Henrik Vagle Dalsgaard

LEIR: Deltar du som vandrer på leir og sover i telt, kan du krysse av et av kravene til Friluftshelt.
Foto: Johanne Eskeland

SLIK KAN

• OPDAGERE •

BLI FRILUFTSHELT

1. I februar drar oppdagerflokkene på dagstur til et islagt vann i sitt nærmiljø, og mens de er på tur, så prøver de seg på isfiske. Turen blir registrert i Haikeligaen.
2. På turen i februar og på det neste speidermøtet tar de det nye *Fyr og flamme-merket* som har fokus på å tenne bål og sikkerhet rundt bål.
3. I mai er oppdagerne på en ny dagstur, og på denne turen har de invitert med seg barnekoret i kirken.
4. På turen sammen med barnekoret har alle med seg ti tomme melkekartonger hjemme fra. Sammen lager de mange vannhjul (se *Speiderhåndboka* side 302), som de prøver ut i en bekk.
5. Utpå høsten setter oppdagerne av et møte til å lage foringsstasjon til alle fuglene som skal bli igjen i Norge til vinteren. Noen lager fuglebrett som kan settes opp i hagen, mens andre velger å lage meiseboller i yoghurtbegre med kornblanding og fett.

SLIK KAN

• STIFINNERE •

BLI FRILUFTSHELT

1. Stifinnertroppen drar sammen på skitur i februar. Turen er på minst tre kilometer. Turen registreres i Haikeligaen.
2. I løpet av vinteren har troppen et skihoppmøte der stifinnerne bygger forskjellige typer av skihopp og får prøve seg på disse.
3. Når våren kommer benytter stifinnertroppen to møter til å ta det nye *Tre-merket* eller *Kunst i naturen-merket*.
4. Siste lørdag i august drar stifinnertroppen på dagstur sammen, og på denne turen har de fokus på å sanke bær, sopp og andre spiselige vekster. Det de sanker bruker de når de lager middag sammen på turen. Turen registreres i Haikeligaen.
5. Før turen i august har stifinnertroppen lært å pakke sin egen sekk på et speidermøte. På turen i august har alle stifinnerne fått som hemmelig oppdrag å pakke sin egen dagstur-sekk, helt uten hjelp fra foresatte.

SLIK KAN

• VANDRERE •

BLI FRILUFTSHELT

1. I januar blir vandrerpatruljen enige om å bruke tre speidermøter i løpet av vinteren til å ta det nye *Ski-merket*. Dette betyr flere skiturer. Turene registreres i Haikeligaen.
2. Den første helgen i mars deltar vandrerpatruljen på Vintertrakk, og overnatter ute i telt. Turen registreres på haikeligaen.no
3. I april deltar vandrerpatruljen på en friluftsgudstjeneste i forbindelse med St. Georgsdagen. Alle i patroljen har ulike oppgaver før, under eller etter gudstjenesten.
4. Til sommeren deltar patroljen på troppens sommerleir. Leiren har tre overnattinger, og de sover i telt på leiren.
5. På høsten bestemmer patroljen seg for å ta merket *Geocaching I* i løpet av de tre første patroljemøtene. Det betyr at de er på tre småturer i løpet av disse møtene, som registreres i Haikeligaen.

@auroras1511

#størstavalterkjærligheten

@havlish

#spontan24tur

@ingnola

#enrødtråd

@sunnivabaa

#håndbagasje

@linushenriksen

#trollheimen

@knonslid

#globalaksjonen

#kmspeider

@mariannes0507

#roveraspirant

@stine_ostgard

#kosetur

@marietjemsland

#kanohaik

@martineaks

#planleggingstur

@kapeland

#sjokolademuffins

@tvervedspeiderne

#soveute

Å LIGGE I SOVEPOSE

SOM SPEIDERE er det ofte at vi sover ute, under åpen himmel eller i telt. Kanskje sover vi ute på høsten eller vinteren når det er kaldt. Da er det fint å ha en sovepose å ligge i. Den holder oss varm selv om det er kaldt ute. Denne bibelteksten ligner litt på det å ligge i sovepose:

«Herre, du ransaker meg og du vet – du vet om jeg sitter eller står, på lang avstand kjenner du mine tanker.»

Om jeg går eller ligger, ser du det, du kjenner alle mine veier. Før jeg har et ord på tungen, Herre, kjenner du det fullt ut. Bakfra og forfra omgir du meg, du har lagt din hånd på meg.»

Gud omgir oss akkurat slik som en sovepose omgir oss når vi ligger ute i telt eller under åpen himmel. Og som en sovepose hjelper oss når det er kaldt, hjelper Gud oss når vi føler oss utrygge eller er lei oss. Soveposen fjerner ikke kulden, men hjelper oss til å holde oss varme i kulden. På samme måte er det ikke slik at Gud alltid fjerner det vonde, men Gud omgir oss i møte med både gode og vonde ting.

BØNN:

Kjære Gud! Du kjenner oss og du vet alt om oss. Takk for at du omgir oss! Om vi er glade eller lei oss er du alltid sammen med oss. Når verden rundt oss virker kald, omgir du oss slik at vi føler oss varme og trygge. Amen.

TEKST > Brage Midtsund //

FOTO > Lise Ringlund //

FÅ EN BREVVENN

Liker du å skrive brev? Har du lyst på nye speidervenner fra andre kanter av verden? Da kan du få en brevvenn!

Postbokssekretær Ellen Hasle får stadig vekk brev fra postbokssekretærer i andre land om speidere som vil ha brevvener i Norge. For å få brevvener må du være fylt ni år. Både gutter og jenter kan få brevvener!

Det er særlig fra Australia at sjansen er stor for at du raskt får svar og en ny brevvenn. Men det er også mulig å ønske seg andre land, for eksempel Sør-Afrika (bare jenter), Sverige, Storbritannia, Italia, Nederland og USA (mest grupper/tropper).

Ellen får også spørsmål fra tropper i utlandet som ønsker å bli venner med alle speiderne i en norsk tropp. Snakk med gruppeleder hvis du synes dette høres spennende ut. Tropper som ønsker norske vennskapstropper finnes på kmspeider.no/vennskap.

Brevvenn: Fyll ut kupongen og send til Ellen.

Vennskapstropp: Skriv et brev sammen med troppen din hvor dere forteller litt om dere selv og hvorfor dere ønsker dere venner i andre land.

Gjelder begge: Legg ved tre frimerker og send brevet til Ellen Hasle, Gaustadvn 4c, 0372 Oslo

Se også kmspeider.no/vennskap

Ja, jeg vil ha en brevvenn i

Og/eller i

Navn.....

Gatenavn/adresse:.....

Postnummer.....Sted.....

Medlemsnummer (står bakpå Speiderbladet).....

E-postadresse.....

Fødselsdato

Språk jeg kan skrive på

Fra før har jeg brevvener i

Jeg vil ha en brevvenn som er (sett kryss):

gutt jente spiller ingen rolle

LANDSLEIRUTFORDRING:

ENGASJERTE SEG LOKALT!

På den siste bibeltimen i Asker endte to grupper opp med en av leirprestens jordklodeballer. De fikk en oppgave: å gjøre noe for samfunnet, lokalt eller globalt. Norheim og Lindesnes tok utfordringen.

TEKST OG FOTO > Hilde Gudmundsen, Stein Magne Eriksen, Jan Sverre Romedal og Svein Haugen //

SKREV BREV TIL KOMMUNEN

Audun Høyland Hausken var svært fornøyd etter den siste bibeltimen på landsleiren: han hadde fått tak i en av leirprestens jordkloder! Gaupepatruljen tok utfordringen om å gjøre noe samfunnsengasjert på strak arm, og oppdraget ble utført i to deler.

Kommunen vår, Karmøy, vedtok for noen år siden å slutte med sortering av matavfall. Det synes vi er dumt. Nå blir alt avfallet vårt sendt til forbrenning i Sverige, helt fra Vestlandet! Vi bestemte oss derfor for å skrive et brev til kommunen om hva vi mener. Det er jo ikke sikkert at politikerne hører på oss, så vi ville gjøre noe selv også. Derfor satte vi av et møte til å plukke søppel på Lindøy. Lindøy er et friluftsområde som ligger i vår menighet. Vi plukket søppel langs turstiene, men det aller meste fant vi langs strendene. Det er utrolig mye søppel som kommer sjøveien!

1 BREV: Audun, Joar og Bjørn Helge sjekker når Øyvind redigerer brevet til kommunen.

2 SØPPEL: Gaupepatruljen er klar for søppelplukking.

FORNØYD:
Audun med
jordklodeballen.

Utdrag fra brevet til Karmøy kommune

I SOMMER var vi på landsleir i Asker sammen med 5400 andre speidere. På leiren kildesorterte vi alt avfallet vårt. Vi hadde fått informasjon på forhånd slik at vi hadde med oss det vi trengte for å lage vår egen miljøstasjon.

FOR OSS FRA KARMØY var det ganske uvant og vi spurte lederen om råd mange ganger. Heldigvis hadde vi en plakett vi kunne se på og alle dunkene var godt merka.

VI SNAKKA ganske ofte om at det er trist at vi ikke sorterer mer i Karmøy kommune. På leiren og på speidermøtene lærer vi mye om å ta vare på naturen og ressursene vi har og da kjennes det ganske dumt å sende mesteparten av bosset vårt usortert til Sverige.

KJÆRE POLITIKERE OG KOMMUNEADMINISTRASJON:

Vi i Gaupepatruljen har noen ønsker og gode råd til dere:

- Plastsortering (Haugesund får det til!)
- Matavfallssortering (Haugesund får det til!)
- Vurder bygging av forbrenningsanlegg i nærheten av industriområde, eller prøv å finne noen som ligger nærmere enn i Sverige!
- Informasjon om kildesortering. Lag ei enkel og god brosjyre som kan deles ut til alle husstander med jevne mellomrom.

VI TROR IKKE at folk i Karmøy er dummere eller latere enn i andre kommuner. Alle kan gjøre litt for å ta vare på miljøet. Det hadde vært fint om avfallet vårt kom til nytte her vi bor i stedet for å bli sendt langt avgårde. Transporten forurenses og det kunne vært unngått. Vi vil ha en frisk klode!

Hilsen Gaupepatruljen, Norheim KFUK-KFUM-speidere

UTSIKT: Patruljene foran det flotte utsiktspunktet Hoveheia.

RYDDET OG MERKET STI

Lindesnes KFUK-KFUM-speidere har tidligere fått fylkets miljøpris for rydding og tilrettelegging av turstier rundt Vigeland. Vi har et samarbeid med Friluftsrådet om vedlikehold av stiene. Vi har også arrangert naturlosturer i løypenettet.

Da gruppen på landsleiren fikk en utfordring om å gjøre noe samfunnsengasjert lokalt eller globalt, hadde patruljene Bananflue og Elg lyst til å utvide løypenettet ved å rydde og merke en sti i området Hoveheia. Dette gir muligheter for lengre turer i nytt terreng, og til nye turområder. Dette gjør også at turstien til Hoveheia i Lindesnes inngår i en rundløype. Hoveheia er for øvrig et flott utsiktspunkt. Stien som er ryddet har tidligere vært vanskelig å følge for de som ikke har vært kjent.

Vi var først i kontakt med grunneier og kommunen og fikk klarsignal for rydding og merking. Vi gikk så i gang med ryddingen på et par speidermøter. Speidere gikk løs på busker og kratt med sag og øks, samt fjernet greiner som i løpet av de neste to årene kan vokse inn i stien. I løpet av vinteren skal det også lages skilt som viser vei.

1

2

1 RYDDING: Den nye stien blir ryddet for busk og kratt.

2 MERKING: Nye skilter skal settes opp.

LITEN
- *men* TØFF

«LITEN, MEN TØFF» ER SIDENE FOR
OPPDAGERE,
BÅDE DE SMÅ, DE LITT
STØRRE, DE TØFFE
OG DE IKKE FULLT SÅ TØFFE.

JULEPYNT AV
MOSE

Å lage julepynt av mose er veldig enkelt,
moro og billig. Lag figurer og fine kuler som du
kan pynte opp med hjemme i adventstiden.

TEKST OG FOTO > Elisabeth Heggland Urø /
HagebloggereN.no //

DU TRENGER:

- Mose. Denne finner du selv på tur. Mosen må være fuktig når du skal forme den, så planlegg gjerne å lage figurene samme dag som du plukker mose.
- Avispapir.
- Hyssing eller tynn ståltråd.
- Pepperkakeformer.

SLIK GJØR DU:

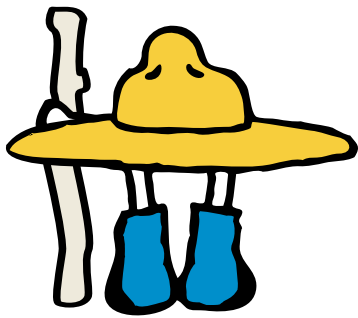
For å lage kuler kan du lage en liten ball av avis-papir. Legg så mosen rundt ballen og form den slik du vil at kulen skal bli. Fest med hyssing eller ståltråd slik at mosen holder seg på plass. Fuktig mose er lett å forme, men den må være under press til den tørker. Pepperkakeformene er derfor perfekte å bruke. Fyll pepperkakefor-mene med mose. Finklipp overflødig mose rundt kanten av formen. Stuss også overflaten på figuren.

Så tørker du mosen i stekeovnen på 50 grader i ca. 30 minutter. Når mosen er tørket, fester du tau gjennom før du tar figurene ut av formen. Her kan det være lurt å bruke nål og tråd.

Går figuren i stykker, er det bare å fukte litt der hvor den er revnet og sett den i press igjen. Når den da blir tørr er den like fast og fin.

Figurene og kulene kan du henge opp på en grein du finner i skogen.

KLART FOR MÅNEDSOPPDRAG OG STORMESTERE I HAIKELIGAEN

Månedsoppdrag, kåring av stormestere, og nye, funksjonelle nettsider. Neste runde av Haikeligaen har mye spennende å by på. Bli med!

TEKST > Solfrid Elisabeth Bøhler //

I JANUAR begynner neste runde av Haikeligaen og det er bare å glede seg! I Friluftslivets år 2015 har vi en hel rekke nyheter på gang. Nå inviterer vi med oss hele Norge til å delta i Haikeligaen. Det blir også flere nye områder å konkurrere på, utover det å gå lengst og mest.

Haikeligaen er fortsatt en turkonkurranse, hvor de som er mest på tur vinner, men Haikeligaen 2015 blir mer variert enn tidligere. Dere samler poeng ved å gå på dagsturer, overnattingsturer, fisketurer, besøke kulturminner og å løse Haikeligaens månedsoppdrag.

For å samle poeng logger du deg på haikeligaen.no og registrerer turen. Dette kan du enkelt gjøre fra en smarttelefon eller PC.

Vi gleder oss til å vise dere den nye nettsiden som lanseres i januar 2015.

NYHETER I HAIKELIGAEN 2015

- Månedsoppdrag med turforslag.
- Kåring av stormestre: Padlemestrene, Toppvandrerne, Kulturvandrerne og Storfisikerne.
- Responsive nettsider, som fungerer på både mobil, nettbrett og PC.
- Konkurransen er åpen for alle i hele Norge.
- Bildene på Haikeligaen hentes fra Instagram.

MÅNEDSOPPDRAG OG STORMESTERE

Hver måned i 2015 kommer et nytt oppdrag, hvor dere kan være med og konkurrere om både bonuspoeng og fine premier.

Oppdragene er også en inspirasjon til å komme seg ut på tur, gjennom hele året. Tema på månedsoppdragene vil variere utfra årstidene, og i tråd med Friluftslivets år 2015 blir det både flere fisketurer og besøk til kulturminner i naturen.

Noen månedsoppdrag blir nok vanskeligere enn andre, og noen få er det kanskje bare de aller tøffeste vandrerne og roverne som har

mulighet til å klare. Samtidig blir det flere oppdrag hvor deltakelse er det viktigste, og på enkelte oppdrag har nok de yngste et fortrinn. Uansett så kommer alle lag til å ha muligheten til å løse mange månedsoppdrag. I tillegg til vinnerne av månedsoppdragene er det premier til lagene i hver klasse som har samlet flest poeng, og vi kårer stormestre på tvers av klassene.

- Padlemestrene, de som padlet lengst.
- Toppvandrerne, de som samlet flest høydemeter.
- Kulturvandrerne, de som har besøkt flest kulturminner i naturen.
- Storfisikerne, de som vært på flest fisketurer.

BILDENE PÅ INSTAGRAM

Det blir også enklere å laste opp bilder til nettsiden. Mens du før måtte være på PC-en og laste opp bilder fra egen disk, kan man nå dele bilder rett fra Instagram ved å tagge bildene med #kmspeider og #lagnavn. Dette betyr at alle på laget kan dele bilder på Haikeligaen, uten å trenge å logge på. Det blir også enkelt å dele lagets tur på Facebook, slik at alle kan se hvor dere har vært på tur.

Vi håper at speidergruppene våre benytter muligheten til å invitere med seg andre grupper i lokalmiljøet i Haikeligaen. Det kan være alt fra menigheten til barn det på lokale asylmottaket, fritidsklubber, naboer, andre speidergrupper, 4H eller rett og slett venner og kjente. Alle kan delta.

Det konkurreres som tidligere i aldersbestemte klasser, samt en familieklasse.

- Oppdagere: 1. til 3. trinn.
- Stifinnere: 4. og 5. trinn.
- Vandrere: 6. til 10. trinn.
- Rovere: For ungdom 16+ og voksne.
- Familiegrupper (minst 1 barn under 13 år (født etter 2002) på turen for at laget kan få poeng).

Bli med fra starten og registrer laget på haikeligaen.no i januar 2015. Gjør dere klar for første månedsoppdrag, som blir å ta laget deres med ut på isfiske. Det er DIN tur!

haikeligaen.no

FAKTA OM HAIKELIGAEN

- Nytt oppdrag og fine premier hver måned.
- Registrering av lag og turer på haikeligaen.no.
- I Haikeligaen deltar man på lag med tre til åtte personer.
- Neste sesong går fra januar til august 2015.
- Høstsesongen går fra september til desember 2015.

1 **UT PÅ TUR:** I januar starter vi opp med ny runde av Haikeligaen. Gjør deg klar for tur! Foto: Dave Bird

2 **PADLEKONGER:** Nå kan du også samle poeng hvis du padler. Hvem blir neste sesongs padlemestere? Foto: Ørjan Leiknes Apeland

3 **PÅ ISEN:** Første månedsoppdrag i januar er å ta med laget på isfiske. Foto: Henrik Vagle Dalsgaard

4 **SKITUR:** Er dere klare for å begynne å samle haikeligapoeng i januar? Foto: Harald Undheim

PEFFENS
HJØRNE

LÆR MED LEK!

NATURKJENNSKAP: Kleskløyene festes på riktig bilde. Foto: Helene Moe Slinning

SAMARBEID: Leker som gjør at speiderne må samarbeide er med på å gjøre patruljen sammensveiset. Foto: Lars Røraas

KNUTESTAFETT

Morsom lek som virkelig får fram konkurranseinstinktet i oss. Passer på et møte med fokus på lære ulike knuter.

DU TRENGER: Lange tau.
To trær eller to stoler.

Speiderne deles opp i to lag og hvert lag får samme sett med knuter de skal knyte. På hvert lag bindes to og to speidere sammen med et langt tau. Sammen skal de nå lage en knute på tauet, rundt treet eller stolen. De har ikke lov å hjelpe til med hendene, men de andre på laget må gjerne veilede med ord. Når de har klart knuten kan de neste to begynne på sin knute. Det laget som først blir ferdig med alle knutene vinner stafetten.

Knuter dere kan bruke er f.eks. båtmannsknop, flaggstikk, pålestikk, åttetallsknop og dobbelt halvstikk.

En lettere variant: Del patruljen i lag. Hver på laget skal løpe bort til en stein 30 meter unna, legge hånden på steinen og løpe åtte ganger rundt den. På vei tilbake til laget må han knyte en båtmannsknop før han kan veksle med nestemann.

RUNDT TREET: Knutestafett er både utfordrende og skikkelig moro! Foto: Eirik Svandal Bo

Som patruljefører er en av oppgavene å lære bort ting til de andre medlemmene i patruljen. Læring gjennom lek gjør det mye morsommere!

TEKST > Ragnhild Erevik Fosse //
KILDE > speiderprogram.no //

Instruksjon og lek er ofte en naturlig del av patruljemøtet. Leken trenger ikke bare å være et avbrekk i møtet, men kan gjerne inkluderes som en del av læringen. Her får du noen eksempler på aktiviteter som kan brukes på møter med fokus på knuter, kart, naturkjennskap og samarbeid.

KARTTEGNMEMORY

Ett sett med karttegn kan brukes på mange ulike måter. Hensikten er å lære de ulike karttegnene.

DU TRENGER: To sett med karttegn. De kan lastes ned fra speiderprogram.no (under vandrer/patruljemerker/veiviser) eller kjøpes på nett i idrettsbutikken.no.

Legg ned settene hver sin vei. Det ene settet med bildene ned og det andre settet med teksten ned. Førstemann snur to brikker. Hvis disse ikke hører sammen, legges de tilbake samme vei som de lå når man startet. Så går turen til neste speider. Etter hvert, hvis man husker godt, blir det mulig å finne to brikker med tekst og karttegn som hører sammen. Husk at det er bildet/teksten på undersiden som gjelder. Den som finner et par får beholde det. Den som samler flest par har vunnet.

Karttegn kan også brukes til stafett. Du finner veiledning på speiderprogram.no.

IKKE KNUS EGGET!

Dette er en morsom konkurranse som skal lære speiderne å samarbeide og tenke kreativt.

DU TRENGER: Egg, A4-ark, ballonger, tau og teip.

Del speiderne i lag på tre og tre. Hvert lag får utdelt ett rått egg, tre A4-ark, en ballong, halvannen meter tau og fem strimler teip på 25 cm. Nå får hvert lag 25 minutter til å finne en måte å slippe egget to meter ned uten at det knuses. Dere kan slippe eggene ned fra et vindu om dere er inne eller fra en høyde dersom dere er ute.

NATURKJENNSKAPSKVISS

Denne aktiviteten har som hensikt å lære speiderne naturkjennskap. Du kan selv bestemme og variere vanskelighetsgrad og tema.

DU TRENGER: Ett sett med plansjer. Klipp ut sirkler av kartong. Strek opp åtte deler på hver sirkel. I hvert felt limer du et bilde innenfor en kategori (for eksempel dyr). Skriv så navn på klesklyper som samsvarer med bildene. Lag så mange sirkler du selv ønsker. Forslag til kategorier: dyr, fugler, dyrespor, planter, trær, dyrebæsj, insekter og sommerfugler.

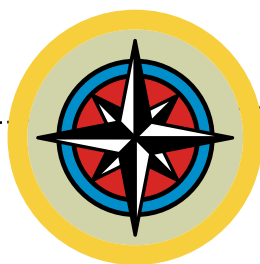
Legg plansjene utover i et stort rom eller ute. Legg klesklypene som hører til ved siden av plansjene. Del så speiderne opp i mindre grupper. De skal nå sammen finne riktig klesklype til riktig bilde. Hvem klarer flest rette? Hvem klarer flest riktige plansjer på kortest tid? Hvem blir først ferdig? Her er variasjonsmulighetene mange.

ORIENTERINGSMERKET: KUNSTEN Å FINNE FRAM

Finne fram sko, kart og kompass.
Kom dere ut og ta de helt nye
orienteringsmerkene i vinter.

La ikke snø, kulde eller litt slaps stoppe dere. Orienteringsmerket kan du fint ta hele året. Helt siden starten av speiderbevegelsen, for over 100 år siden, har speidere brukt kart og kompass. Begge deler er nyttige verktøy for å finne fram i naturen. Her presenterer vi kravene oppdagere, stifinnere og vandrere må ta for å få de helt nye orienteringsmerkene.

Disse og andre nye merker finner du på speidermerker.no.

**ORIENTERING
FOR OPPDAGERE**

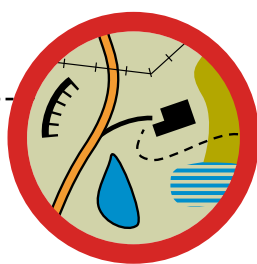
OBLIGATORISKE KRAV

1. Kunne de fire himmelretningene og vite hvordan man finner nord med et kompass.
2. Kjenne til de forskjellige fargene på et kart og kjenne kartegnene sti, vei og bygning.
3. Bli kjent med et turområde i sitt eget nærmiljø.

VALGFRIE KRAV

I tillegg må man velge 1 av disse kravene:

1. Finne en skatt på et kjent område, ved hjelp av et kart.
2. Lage eget kompass.
3. Bli kjent med ulike måter å orientere seg på ved hjelp av naturen.

**ORIENTERING
FOR STIFINNERE**

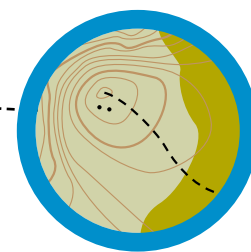
OBLIGATORISKE KRAV

1. Kunne orientere kartet ved hjelp av et kompass.
2. Finne målestokken på et kart og sammen regne ut hvor mye 1 cm på kartet blir i virkeligheten.
3. Stifinnerne skal kunne vise på et kart hvordan man ser forskjellen på en bratt stigning og en slakere stigning.
4. Vite hva fargene på et kart betyr og kjenne igjen følgende karttegn: sti, vei, vann, myr, bygning, stup og høyspent.
5. Følge med på et kart under en tur i naturen, og delta aktivt i veivalg underveis.

VALGFRIE KRAV

I tillegg må man velge 2 av disse kravene:

1. Finne nord ved hjelp av tre ulike tegn i naturen.
2. Kunne orientere kartet etter terrenget.
3. Delta på orienteringsløp i speidergruppa som stifinner.
4. Kunne de åtte himmelretningene (N, NØ, Ø, SØ, S, SV, V, NV)
5. Lage sitt eget kart over et kjent område i lokalmiljøet ut fra observasjon, flyfoto eller lignende.

**ORIENTERING
FOR VANDRERE**

OBLIGATORISKE KRAV

1. Kunne orientere kartet ved hjelp av kompass, ved hjelp av solen og stjerner.
2. Finne og vise at de har forståelse for hva målestokken, ekvidistanse og høydekurver betyr på et kart.
3. Ta ut en kompasskurs til en post, og finne denne.
4. Kjenne minst 15 ulike karttegn.
5. Delta på orienteringsløp i speidergruppa som vandrere.

VALGFRIE KRAV

I tillegg må man velge 2 av disse kravene:

1. Lage en ARTOT (avstand, retning, terreng, oppfang, tid) til en post du skal finne.
2. Lage kart over et lokalt område basert på observasjon, egne målinger og/eller flyfoto.
3. Delta på en dagstur eller overnatnings-tur med eget kart, og vise god forståelse for hvor man befinner seg på kartet underveis på turen.
4. Lage eget kompass
5. Ha erfaring med å bruke GPS på tur.

VEIVALG: Hvilken vei skal man ta? Orientering er nyttig kunnskap! Foto: Erling Daae Forberg

ORIENTERING EKSPERT FOR VANDRERE

OBLIGATORISKE KRAV

1. Ha oppfylt de obligatoriske kravene til merket *Orientering for vandrere*.
2. Kunne krysspeiling.
3. Ta ut en sekssifret UTM-kartreferanse.
4. Kjenne minst 20 ulike karttegn på et o-kart.
5. Kjenne minst 15 ulike karttegn på 1:50000 kart (M711).
6. Vise forståelse av sjøkart.
7. Forklare misvisning.
8. Selvstendig delta på et orienteringsløp på minst fem kilometer med minst ti poster i naturen.

VALGFRIE KRAV

I tillegg må man velge 2 av disse kravene:

1. Finne høyden på et punkt med utgangspunkt i et annet punkt med kjent høyde.
2. Kunne finne nord ved hjelp av fem ulike naturmetoder.
3. Forberede og legge ut et orienteringsløp for andre speidere.
4. Ha ansvaret for orienteringen for patruljen under en haik.
5. Delta på nattorientering.

POSTER: Orienteringsløp er en morsom aktivitet for patruljen eller speidergruppa. Foto: Lars Røraas

STRIKK DINE EGNE SPEIDER- VOTTER

Speiderbladet presenterer et helt nytt strikkemønster for deg som er alltid beredt! Den perfekte julegave, til deg selv eller en speider du kjenner.

OPPSKRIFT OG FOTO > Helene Moe Slinning //

TIPS 1:

Hvis du vil ha forbundsmerket i farger, er det enklest å strikke votten i hvitt med orange mønster og sy maskesting der det skal være grønt og lilla.

DU TRENGER:

- Ullgarn, f.eks. Peer Gynt, Mitu eller Rauma 3-trådgarn. 100 g i farge 1 og 50 g i farge 2.
- Strømpepinner nr. 3 og 3 1/2

STØRRELSER: Barn ca. 6–10 år, (dame), herre

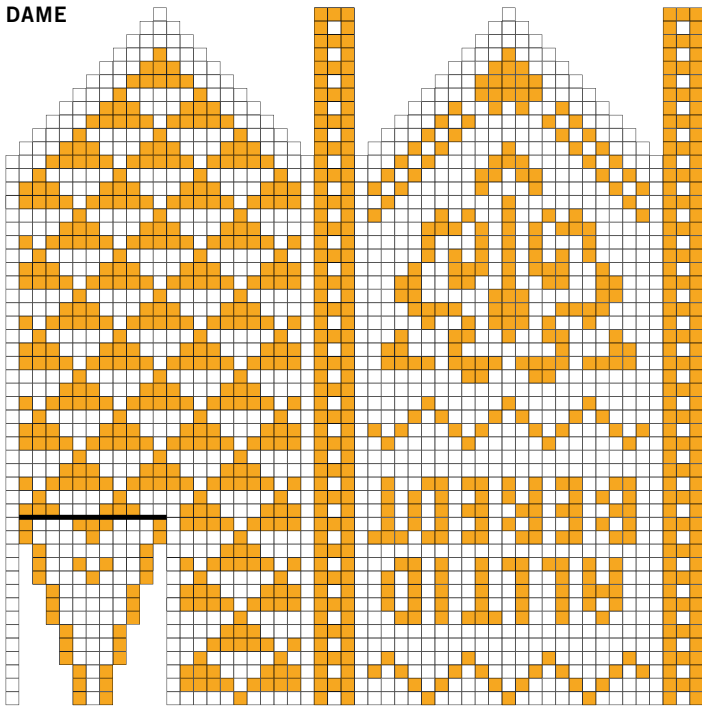
SLIK GJØR DU:

VENSTRE VOTT:

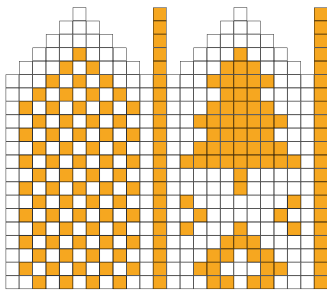
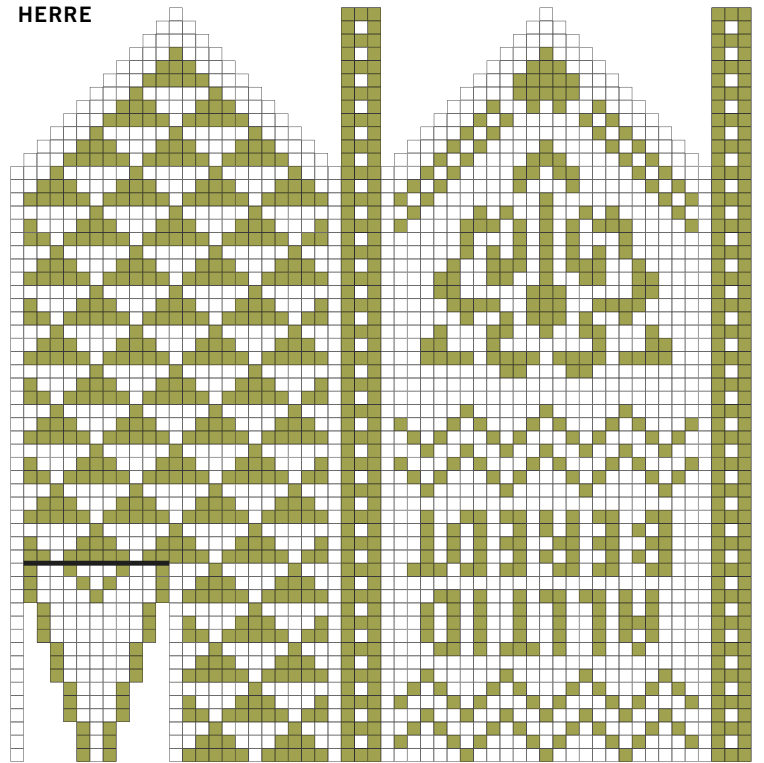
- Legg opp på pinne 3 med farge 1 40 (44) 48 m. Strikk vrangbord 2 r, 2 vr. Strikk gjerne striper underveis hvis du har lyst til det. Strikk til vrangbordet er ca. 5 (6) 7 cm.
- Skift til pinne 3 1/2 og strikk én omgang rettstrikk med farge 1.
- Strikk mønster etter vottediagrammet.
- Øk til tommel slik som diagrammet viser. Ved den tykke streken på diagrammet setter du de 9 (11) 11 maskene på en tråd. Disse skal strikkes til tommel senere.
- På neste omgang legger du opp 9 (11) 11 masker bak tommelhullet. Strikk mønster videre etter diagrammet og fell som diagrammet viser.
- I begynnelsen på 1. og 3. pinne felles slik: Ta 1 m løs av, strikk 1 m rett, trekk den løse masken over. På slutten av 2. og 4. pinne gjøres slik: Strikk 2 m r sammen. Fell til det er 9 m igjen. Trekk garnenden gjennom alle maskene, snurp sammen og fest godt.
- Tommel: Ta maskene fra tråden over på p nr. 3 1/2. Plukk opp 9 (11) 11 m på undersiden av tommelen og 1 (1) 2 m i hver side, til sammen 20 (24) 26 m. Strikk mønster og fell som diagrammet viser.

HØYRE VOTT: Strikkes som venstre, men husk på å speilvende innsiden av votten slik at tommelen kommer på riktig plass!

DAME

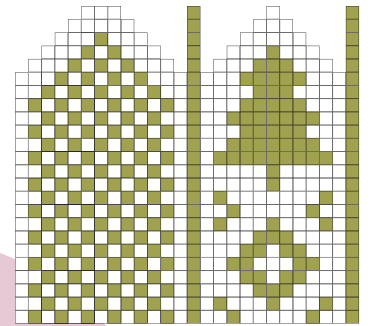

HERRE

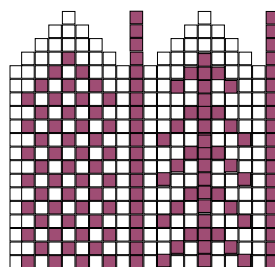
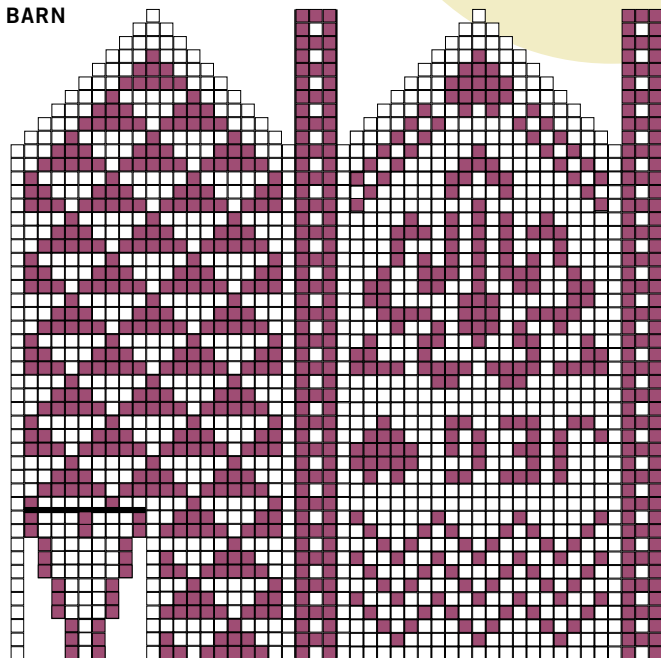

TIPS 2:

Jo tykkere garn du bruker, jo større blir vottene. Ideell strikkefasthet er 24 m og 28 omg = 10 cm. Blir votten din liten, går du opp en halv pinnestørrelse. Blir den litt stor, kan du prøve med en halv pinnestørrelse mindre. Vottene på bildet er strikket i ulike garntyper og på ulike pinnestørrelser.

BARN

TIPS 3:

Noen steder i mønsteret er det lange trådsprang. Da er det fort gjort at mønsteret enten blir bulkete og stramt, eller at du hekter fingrene inni løse tråder på innsiden av votten. Pass på at du hekter med deg mønsterfargen underveis, for eksempel ved å tvinne den rundt den tråden du strikker med omtrent for hver 3. eller 4. maske. Da er det lettere å passe på at det ikke blir for stramt eller ujevnt.

TIPS 4:

Synes du diagrammene er for små? Du kan laste ned større versjoner, sammen med oppskriften, på kmspeider.no.

TRÅKK

MED EIDSVÅGSPEIDERNE

TEKST OG FOTO > Silje Dahl Birkeland //

TRÅKKHELGEN MØTTE seks eventyrlystne speiderjenter opp med sekken stappet av forskjellige godsaker i Jordalen. Den gode patruljen med en aldersgruppe spredt fra 6. klasse til 2. klasse på videregående skole var klar for en fantastisk tur. Været var utrolig fint og med tunge sekker begynte vi på turen opp til Eidsvåghytten. Etter en lang og slitsom stigning kom vi frem. Seks sultne speiderjenter startet på den tradisjonelle speidermaten, altså taco. Til dessert var det et spredt utvalg av sjokolade. Vi koste oss med mat og godt selskap, uvitende om hendelsene som natten ville bringe.

ETTER EN LANG NATT, med en dør i vranglås, pipende lyd fra brannalarmen og vinduet som eneste utgang, startet vi dagen med en liten spasertur på byfjellet. Lørdagens dagstur gikk til Vikinghytten, hvor vi koste oss med sjokolade i solveggen. Etter hvert bestemte noen av oss for å ta et lite forfriskende bad.

MED ROMPEN I VÆRET dyppet fire av oss hodet i vannet. Klissvåte og med store smil om munnen gikk turen videre for å møte resten av flokken, altså stifinnerne. Slitne og trøtte møtte vi de på veien tilbake til leiren. Resten av dagen ble brukt til lek og kvelden ble avsluttet med s'mores, sang og god stemning.

MÅNEN SKINTE OPP fjelltoppene som en lykt og himmelen krydde av vakre stjerner. De eldste lederne hadde bestemt seg for å sove ute. Det var litt kjølig, men utrolig friskt. Stemningen var god mens vi telte stjerneskudd og lette etter stjernetegn.

SØNDAGEN STARTET med frokost ute, etterfulgt av rengjøring av hytten. Med sekkene på spaserte vi videre langs byfjellene på vei hjem.

1 BYFJELLET: På haik i nydelig vær.

2 PAUSE: Lek og spisepause med stifinnerne.

3 FORFRISKENDE: Det er deilig å dyppe hodet i vannet etter en lang tur.

INNSAMLINGS- GLEDE PÅ KOLSÅS

På én kveld samlet Kolsås KFUK-KFUM-speidere inn imponerende 22 000 kroner til Globalaksjonen.

I MANGE ÅR har Kolsås KFUK-KFUM-speidere støttet Globalaksjonen. Det er stor entusiasme i troppen for dette. – Både speidere og ledere mener at et slikt engasjement er noe av det viktigste vi kan drive med i speideren, forteller troppsleder Sverre Alvik.

TO SPEIDERMØTER går med til Globalaksjonen. Ett til forberedelser og ett til innsamling. Forberedelsene inkluderer å snakke om hvorfor det er viktig å hjelpe andre, hva pengene vil gå til, hva de kan bidra med her fra Kolsås og hva de skal gjøre under innsamlingen.

– I år kombinerte vi med en «urettferdig lek», der et fåtall speidere ble trukket ut til å drikke brus og spise sjokolade, mens resten satt og så på og drakk vann. Det får oss til å tenke, og til å forstå at det er veldig urettferdig at noen får mye og andre ingenting!

PÅ INNSAMLINGSDAGEN er lederne godt forberedt med bøsser og ruter. Speiderne går to og to til husene i området, stifinnerne er fulgt av foreldrene, mens vandrerne går selv.

Halvannen time senere møtes alle til opptelling og noe å spise. Og alle får globalaksjonsmerket.

– **I ÅR HADDE VI 55** speidere ute på 25 ruter, til sammen fikk de inn 22 000 kroner som vi gleder oss over å kunne sende til barnehjem og skolebarn i Tanzania. Det er ny rekord for oss, den forrige var på 18,000 kroner i 2012, sier Alvik.

SPEIDERGRUPPA HAR også tradisjon for å arrangere Globaltråkk.

– Vi kombinerer Tråkk-turen med at speidere ber om støtte til Globalaksjonen fra familie og naboer for å gå mange kilometer på speidertur. I år ble det erstattet av Globalløpet på leir, og 20 vandrere fra Kolsås samlet inn ca. 11 000 kroner ved å løpe mange runder for Tanzania.

FOR SPEIDERNE på Kolsås er Globalaksjonen blitt et fast innslag de gleder seg til hver høst, og ekstra gøy er det jo å havne i Speiderbladet!

GODT RESULTAT: Fornøyde speidere ved siden av søylen som viser hvor mye penger de har samlet inn. Foto: Sverre Alvik

OPPSLAGS TAVLA

STORT OG SMÅTT FRÅ KFUK-KFUM-SPEIDARVERDA.

SEND INN DINE HELSINGAR,
TIPS, oppskrifter eller andre oppslag
TIL speiderbladet@kmspeider.no!

Vi vil gjerne sende en stor takk til alle som bidro til bryllupet vårt, både før og under vielsen. Alle som bidro med organisering eller hjelp til med pynting var med på å gjøre dagen vår spesiell. Vi vil også rette en stor takk til dere som overasket oss under og etter vielsen med blant annet buegang av speiderskerf og pionerte stoler. Vi hadde en fantastisk dag og dette var den perfekte vielsen for oss. Speideren er en veldig viktig del av livet vårt og vi er glade for at vi kunne dele denne dagen med alle våre speidervenner.

Speiderhilsen Camilla og Jone Surnevik Kristiansen

JOTI I ØSTFOLD

Østfold krets har de siste årene vært samlet på ærverdige Roald Amundsens Minne, og tradisjonen tro var vi der også i år. Stedet er Roald Amundsens fødested og er delvis et museum med utstillinger og gammel historie.

25 speidere fra **Halden, Varteig, Glemmen, Tune og Borge** var i år samlet fra lørdag til søndag. Vi var i år med på å samle både JamPuz med JID-code og Puzzel Scandinavia. Vi har ofte noen egne konkurranser også. Som for et eksempel: Hvem har det mest eksotiske treffet? Hvem har det treffet som er lengst vekk? Hvem har flest treff? Hvem har dekket flest land, og eventuelt verdensdeler? Nick, land og by ble behørig notert og koder ble utvekslet. Lederen la alle treffene inn i Google Earth, slik at vi kunne følge aktivitetene der også. Info og tips ble vist på storskjerm.

For at ingen skulle bli helt firkantet i øya hadde vi en konkurranse i stedets aktivitetsløype. Vi var også behjelpelige med å løsne litt på ørevoksen til de framtrøtte med Village People sin YMCA, Ylvis sin *Trucker`s Hitch*, og ikke minst *Closer* fra sommerens landsleir.

Lørdag kveld ble avsluttet med et leirbål hvor noen nye og gamle leker, sanger og rop tradisjonen tro ble utfoldet til stor iver fra deltakerne. Her tok vi også opp saker som menneskeverd, likeverd, speidere verden over, andre kulturer og religioner. Behovet for og viktigheten av å kunne akseptere hverandre, godta at andre ikke har det samme synet på ting som det vi har og at det er de i sin fulle rett til. På en dag som denne passet dette veldig godt inn i sammenhengen. En takk til alle som deltok og speiderhilsen fra oss i Østfold.

Tekst og foto: Viggo Hansen

EN SPEIDERHYTTE OG ET KRIGSMINNE

Ved en speiderhytte i Bergen, 400 meter over havet, ligger en del av et anker. Det veier 70 kg. Den utrolige forklaringen på dette er følgende: 20. april 1944, under 2. verdenskrig, begynte det å brenne i en båt som lå ved Håkonshallen i Bergen. Båten var lastet med 100 kilo dynamitt, lunter og fenghetter. Det ble selvsagt en voldsom eksplosjon. Mange av bygningene i sentrum ble ødelagt og rester av båten ble spredd over hele byen. En del av ankeret fløy tre kilometer gjennom luften og havnet på Sandviksfjellet. Ankerdelen ble båret bort til en hytte og der ble den boltet fast til fjellet. Ved ankeret er det festet en minneplate som forteller litt om hva som skjedde i 1944.

Hytten ved ankeret ble i 1980 overtatt og gjenoppbygget av speiderne i Biskopshavn. Det er en liten, men tøff og idyllisk steinhytte med torv på taket. Speiderne holder området rundt hytten og ankeret ryddig og sørger for at minne-

plassen ser ordentlig ut. Speiderne har flere ganger arrangert 20. april-minnemarkeringer.

Hva med speidere som kommer til Bergen? Kanskje ville en kort haiketur til ankeret være en god ide? Man kan starte fra Fløyen, Stoltzekleiven eller Munkebotten. Gåtiden er ca.

en time fra alle stedene. Flere opplysninger kan dere få ved å ta kontakt med [Biskopshavn KFUK-KFUM-speidere](#).

Tekst og foto: Nils Agnar Eldholm

Fra Brønnøysund til Sri Lanka

Fredag før høstferien dro ti forventningsfulle speidere med kurs for sine fire vennskapsgrupper og leir i Sri Lanka.

De to første dagene ble brukt til bading og til å venne seg til varme og mat. Deretter dro vi videre til Moratuwa der de fleste av vennene våre bor. På veien dit var vi innom en skilpaddefarm. Templer ble også besøkt, og det ble tid til elefantridning.

Brønnøyspeiderne støtter en speidergruppe med funksjonshemmede i Moratuwa. De 50 speiderne er tilknyttet et katolsk dagsenter der de også har jobb- og skoletilbud. Fire fra dette senteret var på leir hos oss i Brønnøysund sommeren 2013.

Høydepunktet på turen var speiderleiren. Leirstedet lå 1400 moh. Bussen klatret opp over frodige fjellsider som ingen norsk buss ville kjørt på. Leirstedet er ikke ferdig, men ble innviet med leiren vår. Leiren var en fantastisk opplevelse med nye vennskap på kryss og tvers av nasjonaliteter og religioner.

Alle som var med taklet utfordringer flott og dro hjem med bagasjen full av opplevelser og vennskap som vil vare fremover.

Tekst og foto: Kirsten Østergaard

SPEIDERMAT:
**PRIMITIV
BAKING**

FERDIG: Dette brødet er godt stekt og kan bare hvelves ut av gryta. Det er viktig å huske melet i bunnen - hvis du glemmer det kan du fort få problemer med å få ut deigen.

Baking på bål blir gjerne bedre enn man tror, og når resultatet er like godt som det mest saftige, luftige, deilige brød du kan lage hjemme, da er det ikke mye primitivt egentlig.

TEKST OG FOTO // Eirik Gripp Bay / veidemann.wordpress.com

I **DENNE ARTIKKELEN** får du en veiledning i hvordan å bake brød, i gryte, på bål. Brødet baker du i en *dutch oven*. Det er, kort fortalt, en massiv gryte i støpejern som har et «rand-lokk», altså et lokk med forhøyet kant som gjør det mulig å legge glør oppå lokket for å gi jevn varme over og under på samme tid.

STØPEJERNSGRYTER har også den egenskapen at de holder på varmen over lengre tid, så du får en jevn og god varme, i stedet for varierende varme som du gjerne får i mange moderne, tynne kjelesett av stål og aluminium. Det som også er fint, er at du kan sette gryta til side og la den stå i en times tid, og brødet vil fremdeles være varmt og ferskt når resten av maten er ferdig.

DEIGEN SKAL HEVE LENGE, så dersom du bare skal på dags- eller helgetur må du begynne forberedelsene hjemme. Bland sammen salt, mel og gjær. Rør sammen honning og vann, og bland inn i melblandingen sammen med det øvrige. Deigen skal være nokså løs, ikke tørr, men heller ikke en røre. Så setter du på et lokk, eventuelt noe plastfolie eller et annet improvisert lokk – poenget er å la deigen få fred over natta – den skal stå i middels til lav temperatur.

FØR DU BEGYNNER å jobbe med deigen er det på tide å lage til bålet. Det er viktig at du får både overvarme og undervarme. Det beste er å lage en anordning hvor gryta henger over bålet. Du trenger kull og glør til overvarmen, så her er det bare å fyre.

SÅ HELLES DEIGEN UT på en arbeidsflate med litt mel. Strø noe mel over deigen og brett den over seg selv en syv til åtte ganger. Det vil si: 1. ta tak, 2. strekk, 3. fold den tilbake over seg selv og 4. gjenta. Søker du på eltefritt-brød på nettet, finner du bilder som forklarer denne metoden. La så deigen hvile 10–20 minutter.

I **MELLOMTIDEN** setter du gryta over ilden og varmer den opp til flere hundre grader. Når alt er klart tar du den av varmen, heller mel i bunnen og legger deigen oppi. Pass på at du legger

godt med glør oppå gryta, slik at du får god varme både over og under – men ikke overdriv. Er du usikker på mengde er det bare å følge med og se på hva som skjer med brødet underveis. Øving gjør mester.

DET VIL nok ta en stund før brødet er ferdig – alt fra 30 minutter til en time, noe avhengig av grytens og deigens størrelse, samt hvor mye varme du har. Det er smart å la den stå en liten stund før du tar den ut, gjerne med varme fra sidene (roter gryta ved bålranden) slik at det blir gjennomstekt.

DET Å BAKE skikkelig flotte brød, og særlig under enkle kår og i friluft, er virkelig luksus! Å kunne gjøre en primitiv situasjon om til en mer komfortabel med enkle hjelpemidler er en god måte å teste friluftslivsferdighetene sine på. God baking!

Oppskrift

- 1 kg hvetemel (bland eventuelt inn noe grovt mel, om ønskelig)
- 5 dl lunkent vann blanda med en slump honning
- 10 g gjær (tørr eller fersk)
- en klype salt
- en håndfull valnøtter (gjærne hakkede)
- litt oliven og soltørkede tomater

Mange kokemuligheter

Det finnes et hav av ulike matretter du kan lage i en jerngryte på bål. Søker du på *dutch oven* på Youtube eller nettet finner du mange oppskrifter. Besøk også Eirik sin blogg, veidemann.wordpress.com, for mer inspirasjon til primitivt friluftsliv.

1 **HENGEOANORDNING:** Lag til et system der gryta kan henge over bålet.

2 **OVERVARME:** Det er viktig å ha glør oppå lokket også for å få jevn stekning.

3 **BRØDSKIVE:** Brødet blir luftig, saftig og deilig!

4 **FORVANDLING:** Ganske så stilig, egentlig, når deigen er blitt et brød.

ARRANGEMENTER

ANDRE NASJONALE OG INTERNASJONALE ARRANGEMENTER finner du på **SPEIDERPROGRAM.NO** UNDER KALENDER. SE OGSÅ FORBUNDETS ARRANGEMENTSKATALOG!

Påmelding skjer via **MINSIDE**. (Medlemsnummer finner du på baksiden av Speiderbladet/Lederforum.) Logg inn via **MDB.KMSPEIDER.NO**. Du kan også melde deg på via kalenderen på **SPEIDERPROGRAM.NO**, e-post til **POST@KMSPEIDER.NO**, eller på tlf: **22 99 15 50**, dersom det ikke står annet. Påmeldingen er bindende, og betalingsfristen er den samme som påmeldingsfristen. Betales til konto **3000.16.88487**, merk med navn og arrangement.

FOR HVEM

STED

INNHOOLD

PRIS

TID

PÅMELDING

VINTER-ROLAND

Vinter-Roland er det perfekte kurset for deg som har lyst til å lære det du trenger for å klare deg i vinterfjellet. Det er god balanse mellom teori og praksis, og for å få mest mulig ut av kurset er det viktig å være motivert for ny lærdom. Det blir lagt stor vekt på at du skal få en fin opplevelse i vinterfjellet og at du sitter igjen med ny kunnskap og inspirasjon som du kan bruke til å ta med deg patruljen din på tur om vinteren. Det er ikke en forutsetning at du er patruljefører. Du trenger ikke forkunnskaper for å delta, og du trenger ikke være veldig god på ski, men det bør ikke være din aller første skitur. Kurset gir kunnskap som kreves for å delta på Ekspedisjon vinter.

På Vinter-Roland får du lære om bekledning, utstyr, skismøring, proviant, enkel og avansert orientering, førstehjelp i vinterfjellet og naturlig sunt fjellvett. Haiken er med overnatting i snøhule som dere selv graver dersom snøforholdene tillater det. Ellers blir overnattingen inne på gamle hotell Utsikten.

Påskebudskapet er en naturlig del av programmet og du vil kanskje få noen nye tanker om hvorfor vi feirer påske. Det blir også tid til leirbålskos, lek og moro sammen med dine nye speidervenner!

For deg som vil lære mer om vinterfjellet. Kurset krever ikke forkunnskaper, bortsett fra at dette ikke bør være første gang du går på ski. Født i '00-'98.

Patruljeledelse i vinterfjellet. Haik med overnatting i snøhule dersom været og snøforholdene tillater det. Teori og praksis om vinterfjellet. Påskebudskapet.

27. mars–01. april.

Utsikten i Odda.

Kr. 1600,-. Gir Frifondstøtte.

Innen 6. mars.

Foto: Harald Undheim

Foto: Svein Olav Ekvik

Foto: Ørjan Leiknes Apeland

EKSPEDISJON VINTER

Bli med på ekspedisjon i påsken! Ekspedisjon vinter er et perfekt kurs for alle som har tatt Vinter-Roland eller har tilsvarende kunnskaper fra vinterfriluftsliv. Det er derfor ingen grunn til å sitte hjemme dersom du ønsker å få bruke det du lærte på Vinter-Roland i fjor eller året før. Dette er en flott mulighet til å få gå på flere dagers tur i vinterfjellet med tett oppfølging og god veiledning fra staben.

Ekspedisjon vinter går parallelt med Vinter-Roland. Hele kurset foregår uten-dørs og det legges mer vekt på praksis enn teori. Vi skal på ekspedisjon og du kommer til å lære å være på tur i vinterfjellet i flere dager i strekk. Du lærer å avpasse provianten og lage måltider ute. Vi skal slå leir flere ganger, og i løpet av kurset blir det også en lengre dagstur på ski. Du vil lære om skredfare og skredssøk. Etter kurset vil du være bedre rustet til å ta med patruljen på overnattingstur vinterstid.

 For deg som har litt erfaring med ski og vinterfjellet fra før av, og som ønsker en noe utfordrende men først og fremst fin opplevelse i påskefjellet. Født i '99-'97.

 Opplevelseskurs med fire teldøgner i vinterfjellet. Skred, proviant og overnatting.

 28. mars–01. april

 Se speiderprogram.no

 Kr. 900,-. Gir Frifondstøtte.

 Innen 6. mars.

PATRULJEFØRERTING

Vil du være med å påvirke organisasjonen du er medlem av? Bli med på Patruljeførerting.

På patruljeførerting får du lære om hvordan KFUK-KFUM-speiderne er bygd opp og hvordan du kan bruke systemet for å nå fram med dine synspunkter. Du lærer hvordan du kan delta og forholde deg under debatter og møter. Det du lærer kan også brukes i andre sammenhenger.

I april 2015 er det landsting, KFUK-KFUM-speidernes generalforsamling. Patruljeførertinget vil derfor ha spesielt fokus på landstingssaker som angår din aldersgruppe. Det skal også velges fire representanter som skal delta på landsting.

Patruljeførertinget består av to patruljeførere fra hver krets, så her møtes speidere fra hele landet til en helg fylt med mye moro, ny kunnskap og demokrati i praksis. Forhåpentligvis får du også inspirasjon til videre engasjement i organisasjonen.

 Ungdom som vil bry seg og lære måter å delta i organisasjonsdemokratiet på. Født i '01-'99.

 Argumentasjons- og debatteknikk. Organisationskunnskap og forberedelse til landsting. Valg, debatter og inspirasjon.

 13.–15. mars

 Nordtangen.

 Kr. 1000,-. Gir Frifondstøtte.

 Via kretsen innen 20. februar. To representanter fra hver krets.

VINTERTRÅKK

De tøffeste patruljene reiser på Vintertråkk. En overnatting ute om vinteren er for de patruljene som har vært på tur før. Enten det er snø, sludd, regn eller sol, vil patruljen få en opplevelse de vil huske.

6.–8. mars er vi klare for runde tre av Vintertråkk. Tråkk kjenner vi godt som et høstarrangement. Opplegget er det samme som for Tråkk, der patruljen planlegger og gjennomfører sin egen haik.

Opplevelsen blir en annen. Været og vinterkulden krever mer av utstyret, terrenget ser annerledes ut når det er snødekt og det er viktig å øve på orientering. Veivalg er også viktig i forhold til skred, og man må tenke på å holde varmen for å unngå forfrysninger eller nedkjøling.

Begynn forberedelsene nå og gå på tur etter evne! God tur! Tips og inspirasjon finner dere på speiderprogram.no.

 Patruljer som vil gå på vinterhaik.

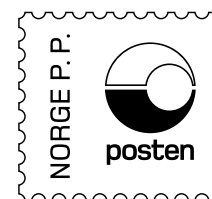
 6.–8. mars

 Lokalt.

Merker kan kjøpes i Speiderbutikken.

PS: Husk å registrere turen på haikeligaen.no. Det er ekstra vinterpoeng helt fram til 1. april.

SPEIDER BUTIKKEN

*Speiderbutikken.no har det
speidere og ledere trenger!*

**JULE-
GAVE-
TIPS!**

RYGGSEKK FOR BARN

De egenutviklede sekkene våre har blitt enda bedre. Oppgradert med større åpning i toppen. Forseggjort med godt hoftebelte, stropper både oppe og nede, og med reflekser.

Sekk fra 7–10 år. **Kr. 450,-**

Sekk fra 11 år og oppover. **Kr. 500,-**

Se flere varer og bestill på speiderbutikken.no

Eller ring 22 99 15 70 (man–tor 09–15), eller send

e-post: speiderbutikken@kmspeider.no

Besøksadresse: Grubbegata 4 (KFUM-huset, u-etg.), Oslo.

NYE ULL- PRODUKTER

Vi har fått inn en rekke nye ullprodukter fra anerkjente Woolpower (tidligere Ullfrotté). Gode, varme, solide og tåler vask ved 60 °C. Alt unntatt boxer og longs er merket med forbundslogo.

- Lang jakke med glidelås. God og varm. 400 g/m². kr. 850,-
- Pologenser, høy hals med glidelås. 200 g/m². kr. 600,-
- Trøye, rund hals, uten glidelås. 200 g/m². kr. 500,-
- T-skjorte, rund hals. kr. 400,-
- Longs, herre- og damemodell. kr. 400,-
- Boxer, herre- og damemodell. kr. 300,-
- Lue, one size. Tynn, to lag. kr. 200,-
- Hals over hodet, one size. Tynn, to lag. kr. 200,-
- Hals over hodet, one size. Tykk, ullfrotté. kr. 200,-

SPEIDERHÅNDBOKA

Norges beste speiderhåndbok! Her finner man svar på alt en speider kan drømme om å kunne. Et fantastisk oppslagsverk. **Kr. 340,-**

SPEIDERKNIV

Den klassiske speiderkniven til barn og unge, med forbundslogo på både blad og slire. **Kr. 200,-**

En litt større kniv som sitter godt i hånden på unge og voksne. **Kr. 250,-**

